

DOMOVINA

Uredništvo je v Schillerjevih ulicah št. 3. — Dopise blagovolite frankirati, rokopisi se ne vračajo.

Izhaja dvakrat na teden, vsak torek in petek ter velja za Avstrijo in Nemčijo na leto 8 kron, pol leta 4 krona, 8 mesece 2 kroni. Za Ameriko in druge dežele toliko več, kolikor znaša poštnina, namreč: Na leto 13 kron, pol leta 6 kron 50 vin. Naročnina se pošilja upravništvu, plačuje se vnaprej.

Za inserate se plačuje 1 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 vinarjev za vsakekrat; za večje inserate in mnogokratne inseriranje znaten popust.

Slovenskemu narodu!

(Dalje.)

Že to dejstvo samo na sebi je v kričečem nasprotstvu z zgoraj opisanim državnim temeljnim zakonom: c. kr. vlada slovenske dežele ima nemško glasilo in to ves čas ustavne dobe, v kateri velja drž. tem. zakon!

In kako postopa c. kr. dež. vlada v tem svojem organu? Na prvem mestu prve strani je vedno „Amtlicher Teil“; ta je vedno samo nemški!

Ako c. kr. dež. predsednik prosi za kakšne ponesrečence (v daljšem članku) stoji isti na drugem mestu in sicer naprej nemški, potem slovenski tekst. Pravi uradni list, „Amtsblatt zur Laibacher Zeitung“, ki ima objave c. kr. dež. vlade Kranjske in drugih c. kr. in autonomnih uradov, pa je navadno na zadnjih straneh.

Kakšna je ravnopravnost slovenščine v tem „Amtsblattu“, se lahko vsakdo sam prepriča, komur je „Laib. Zeitung“ na razpolago. — Da pa dobi tudi širše slovensko občinstvo pojem o tem našem kranjskem „Amtsblattu“, in kako se v njem dejansko izvršuje jezikovna enakopravnost, podam mu v naslednjem nekatere podatke o istem v 51 slučajih (iz letnika 1902).

Iz teh 51 št. uradnega lista imam zabeleženih 16 samonemških in 21 nemško-slovenskih objav c. kr. dež. vlade, oziroma c. kr. dež. predsedništva. Samo nemški so razpisane štipendije (ustanove za medicince, ustanove za plemenite gospodinjice in dve doti (Ausstattungen); dalje razpis licitacije za dodajo gramoza ali prodca za državne ceste na Kranjskem in licitacije za oddajo del, ki se imajo izvršiti na državnih cestah stavbenega okrožja ljubljanskega, štirje izkazi o stanju živinske kuge na Kranjskem, in pet razpisov služb pri različnih uradih državne uprave na Kranjskem.

Pri nemško-slovenskih razglasih gorenjega urada si nisem vedno vsebine prepisal; v kolikor jo imam zabeleženo, je sledeča: razglas glede naborov, — glede uvažanja parkljate živine (Klauentieren), o svinjski kugi, (teh obojih je največ), oklic za pogorelce v Srednji vasi, o živinski kugi, o pripravi na Kranjskem, o tečaju za babice z nemškim učnim jezikom, razpis novih volitev za Kranjsko zdravniško zbornico, razpis komisije radi neke ceste pri Jesenicah.

O kakšnem absolutnem načelu c. kr. dež. vlade pri uradnih (razpisih) razglasih v jezikovnem oziru se na podlagi gorenjih 37. slučajev ne more izreči nobena sodba, in po mojem osebnem prepričanju ga c. kr. dež. vlada na Kranjskem tudi nima, k večjemu edino to: slovenščino rabiti kolikor mogoče malo. Dež. vlada rabi (po gorenjih izglelih) slovenščino le takrat, kadar se obrača tudi na nižje sloje ljudstva, (ali ako hoče kakšno babico nemški izšolati!)

Edina izjema je razpis volitev za zdravniško zbornico, kateri se tiče le akademično izobraženih državljanov; a tu se gre za volitve in za te se menda rabijo na Kranjskem vedno še dvojezični razglasi. — A značilno je spet to, da se v gorenjem volilnem razpisu vsakoršna volilna skupina v nemškem in slovenskem jeziku v popolnem obsegu posebej navaja, dasi ne obsega nič drugega, nego imena zdravnikov. — V razglasih o živinski kugi pa so oni kraji, iz katerih se živina ne sme (ali sme) uvažati, navedejo

vedno le v nemški „Kundmachung“-i, na katero se pri slov. razglasu vedno sklicuje, dasi so v slovenščini krajevna imena mnogokrat vsa drugačna od nemških. Kranjska dež. vlada se torej obrača do naroda na Kranjskem tudi v slovenskem jeziku le takrat, kadar ga spomni njegovih dolžnostij, posebno nasproti državi, ali hoče od njega denar in v slučajih, o katerih ve, da bi se celo pri naši zaspanosti in površnosti v političnih zadevah nastal prevelik vrišč v slov. taboru, ako bi slov. popolnoma prezrla.

V onih slučajih pa, kjer se nudi posameznim državljanom kakšna ugodnost, kjer je upati kaj zasluzka (dobička), (pri razpisih štipendij, državnih služb, pri razglasih licitacij i. p.) in kadar se obrača le do omikanejših in imovitejših posameznikov, takrat se poslužuje c. kr. deželna vlada kranjska pri svojih uradnih razglasih **edino le nemščine**.

Nenavadna, čudna je logika v teh dejstvih! Nižjim širokim masam slovenskega naroda, katere v obče zapostavljanja svojega materinega jezika ne občutijo tako globoko, tako bridko, in ki tudi ne pridejo tolikokrat v položaj, zapostavljanje slovenščine videti, doživeti, — tem masam prizna navadno c. kr. dež. vlada v svojih razglasih jezikovno ravnopravnost; imovitejšim, omikanejšim in najomikanejšim Slovincem, ki so po svojem premoženju zmožni poganjati se za kakšna, dobiček obetajoča javna dela, oziroma po svojih študijah opravičeni potegovati se za javne (državne i. p.) službe, pa v tozadevnih svojih razglasih jezikovno enakopravnost dosledno odreka! In vendar omikanec to zapostavljanje svojega jezika, svoje narodnosti dosti hujše občuti nego manj izobraženi!

Ali pa morebiti Slovenec s tem, da ima več premoženja, s tem, da si je pridobil višjo omiko, izgubi nekaj svojih državljanskih pravic, jezikovno enakopravnost? — Ali naj ravno on zamori v sebi vsa ona plemenita čustva, ki jih imenujemo domoljubje, ljubezen do svojega naroda, ljubezen do materinega jezika, kojih gojenje mu je po drž. temelj. zakonih zagotovljeno in koja se pri omikanih narodih vsega sveta tako visoko cenijo ravno dandanašnji, — tako skrbno gojijo pri vseh slojih vsakega omikanega naroda?!

Zakaj se omikanemu (imovitemu) Slovencu v nasprotju z državnimi temeljnimi zakoni dejansko odreka, kar se priznava nižjim, manj omikanim slojem?*

In tako ne postopa le c. kr. deželna vlada, marveč skoro vse javne oblasti na Kranjskem, v kolikor se njih postopanje da zasledovati iz uradnega lista.

Samo nemške objave (2) sem dobil c. kr. hidrografičnega dež. oddelka za Kranjsko in sicer Laib. Zeitg. z dne 24. januarja 1902: išče se pomožni uradnik s 3 K dnevne plače in Laib. Zeitg.

* In Vi, boljši krogi slovenski, Vi to nezakonitost, to kratenje zajamčenih državljanskih pravic tako nemo in udano prenašate? — Le tuintam se sliši kakšen ponižen vzdihel! — Sokriví ste te krivice, ki se godi dan na dan slovenskemu narodu; kajti ne nosi vedno vse odgovornosti oni, ki krivico dela, marveč tudi tisti, ki jo trpi, ako se ne posluži vseh dovoljenih sredstev krivico odvrniti. — Ne dvomim niti najmanje na tem, da bi pri nas ne bilo prišlo nikdar do tako ostudnih oblik narodnostnega beja, ako bi se Slovenci koj od začetka bolj možato in brez vse nepolitične rahločutnosti in obzirnosti dosledno in vztrajno potegovali za svoje zakonite pravice v jezikovnem oziru! — Ne bilo bi danes med nami v narodnem oziru toliko omahljivcev, brez značajnežev in narodnih izdajcev, ne bili bi postali drugorodcem v zasmeh ali pomilovanje! —

z dne 27. novembra 1903; napoveduje se dražba raznih rečij v Litiji, na Ježici in v Ljubljani.

To poslednje pa vendar zanima tudi širše kroge, tudi takšne, ki nemški ne znajo. Sčim pa se torej opraviči samonemški razpis? — Na drugi strani pa ima c. kr. dež. komisija in c. kr. krajni komisar za agrarne operacije dosledno samo dvojezične razglase!

Odkod tá razlika? — Ali res v tem oziru lahko pri nas vsak uradnik postopa popolnoma samovoljno, brez oziranj na zakone, na pravico in pravičnost?!

C. kr. finančno ravnateljstvo v Ljubljani razglaša v Laib. Zeitg. z dne 1. februarja 1902, da ima na prodaj neko erarično posestvo v Ljubljani — samo nemški. — Ali Slovencev-kupcev ne marajo? — ali ti ne smejo nič kupiti? Je to vse le za Nemce rezervirano?

V treh številkah „Laib. Zeitg.“ razpisuje več služb le v nemščini. Druge objave v l. 1903 in 1904, v kolikor se to po zgoraj navedenih štev. „Laib. Zeitg.“ da kontrolirati, so bile dvojezične.

(Dalje prihodnjic.)

Domače in druge vesti.

Zakaj je vlada imenovala za cestne komisarje v celjskem okraju same Nemce? Zato da ti nemški cestni komisarji jemljejo narodnim kmetom zaslužek pri voznjah ter ga naklonijo takim, ki so ali vsled zasluzka utegnejo postati „deutschfreundlich“ ali po slovensko nemškutarji. To smo že v zadnjih dneh v več slučajih opazili. Dr. Schurbi je v svojem področju dal voznje za ceste samim nemškutarjem. Tako vladni in nemški bratci — skupaj vozijo!

— Kmetje in sadjarji, pridite si po cepiče. Gospod Anton Kolenc, trgovec v Celju, ima veliko zalogo cepičev, jabolčnih in hruškovih. Vsakdo, kdor hoče kaj cepiti, se lahko oglasi pri g. Kolencu za cepiče in jih dobi, kolikor potrebuje, brezplačno. Cepiči so vsi zlahne vrste. Sadno drevje je zlata jama za kmeta. Bedak je, kdor ne sadi sadnih dreves, če ima zanje prostor. Zatorej se poslužite lepe prilike in si pridite po cepiče! Dobite jih zastoj.

— Vodstvo nemške stranke v boju zoper celjske trgovce. Celjski nemškutarški odvetniki in drugi delničarji slaboznane „Celeje“ so zadnje dni predmet velike jeze celjskih trgovcev. Vzeli so v svojo pred kratkim kupljeno (Hummerjevo) hišo nekega špekulanta, ki se je vpeljal z naravnost ameriško reklamo kot bajno ceneni mož („der billige Mann“). Prej so celjski nemški trgovci, ker so se kake neprijetne konkurence bali, dotični prostor leta in leta v najemu imeli ter drago plačevali, dasiravno so pustili praznega. Samo da ne pride tja kak nov trgovec, ki bi jim kot tekmeč škodoval! Zdaj so pa akcijonarji „Celeje“, ki izdaja proslulo cunjo „Deutsche Wacht“, vzeli v svojo hišo nekega Stieblerja, ki kupuje skladišča blaga bankerotnih trgovcev in kridarjev ter zaležane ostanke pri židovskih špekulantih prodaja po dvakrat nižji ceni, nego more prodajati soliden trgovec. „Celeja“ niti toliko takta ni imela, da bi se ozirala na trgovca, ki ga je že prej v isto hišo kot najemnika sprejela, dasiravno je novi trgovec nameraval jednake vrste blago prodajati. Posebno togotni so nemški trgovci Karbeutz, Krick in Lakitsch, ki bodo največ škode trpeli. Nemški trgovci so imeli zaradi

„cenenega moža“ več burnih protestnih shodov, kjer so se govorile zlasti ostre besede zoper nekdanjega „Triglavana“ in sedanjega nemškega odvetnika dr. Kowatschitscha, doma iz slovenske bajte v Kozjem. Ta je namreč kot oskrbnik „Celejine“ hiše onega nesrečnega trgovca v Celje spravil, seveda da bi s posredovanjem sam kaj zaslužil. Zdaj pa množica dere v trgovino „cenenega moža“, drugi trgovci pa z dolgimi obrazi po ulici gledajo in dr. Kowatschitscha in celo „Celejo“ z „Deutsche Wacht“ vred neusmiljeno preklinjajo. Spet se je pokazalo, da celjski kazinotje nimajo niti smisla niti srca za gospodarsvene koristi svojih lastnih privržencev. Kako tudi, saj so večinoma nesposobni in inpotentni odpadniki, ki so postali uskoki, da bi od tega korist imeli. Slava takim nemškimi prvakom!

— **Slavna zmaga ptujskih Slovencev pri upravnem sodišču.** Slovenci so dosegli v petek glede volitev v okrajni zastop ptujski pri upravnem sodišču na Dunaju sijajno zmago. Kakor znano, so lansko leto bile v ptujskem okraju volitve v okrajni zastop in so Slovenci v veleposestvu, ki je odločilno, propadli za 14 glasov, tako da je prišel zastop v nemške roke. Slovenci so se pa v več slučajih po deželnega glavarja namestniku g. Jurteli pritožili na upravno sodišče ter je bila v petek v tej zadevi razprava in se je pritožbi Slovencev ugodilo glede 16 glasov. Razsodba upravnega sodišča je za Slovence velikanske važnosti. Kar se ptujskega okrajnega zastopa posebej tiče, morala bode vlada, če zakonito postopa, na podlagi te razsodbe volitve razveljaviti in nemškutarski okrajni zastop razpustiti. Pri novih volitvah bode smelo voliti 12 novih slovenskih volilcev in bode izven tega treba v 4 slučajih iznova odločiti. Vsled tega je zelo mogoče, da ptujski okrajni zastop pride zopet v slovenske roke. Stem upanjem g. dr. Jurteli in sploh vsem Slovencev ptujskega okraja k sobotni zmagi pri upravnem sodišču iz srca čestitamo. Petkova odločba upravnega sodišča pa ni le za ptujski ampak za vse spodnještajerske okrajne zastope principijalno velevažna. Z imenovano razsodbo se je namreč razsodilo, da podlaga volilne pravice v veleposestvu ne sme biti takozvani čisti direktni davek po 120 K, to je vsota, ki ostane po odbitku 15% popusta pri zemljskem in 12% popusta pri hišnorazrednem davku, marveč ima biti podlaga volilne pravice predpisani davek brez odšteta popusta. Brežiški okrajni zastop je padel v nemške roke, ker je čistj (resnično plačani) davek (brez priklad seveda) vsled odračunanega 15% in 12% popusta pri mnogih slovenskih posestvih pri zadnjih volitvah znašal manj nego 120 K, dočim je po novi razsodbi merodajni predpisani davek znašal nad 120 K. Slovenci brežiškega okraja naj torej izvajajo iz razsodbe posledice za prihodnje volitve. Tudi za celjski okraj bode imela razsodba z dne 24. t. m. morebiti dalekosežne posledice, kakor je v tem okraju sploh upravno sodišče s svojimi razsodbami že ponovno radikalno vplivalo na sestavo zastopa. Prvikrat so tu Slovenci v okrajnem zastopu zmagali, ko je g. dr. Dečko vrgel iz veleposestniške volilne skupine posestnike velikih mestnih hiš, oziroma ko je po dr. Dečkovih neprenehanih pritožbah upravno sodišče končno izreklo Slovencev ugodno principijalno razsodbo o mestnih volilcih v veleposestvu. Ko je pa leta 1896 isto upravno sodišče izreklo principijalno razsodbo, da se popust pri direktnem zemljiškem in hišnorazrednem davku mora odšteti, da se izračuni za volilno opravičenje potrebna davčna vsota 120 K, začele so se politične instance na dotično razsodbo — skoro povsod Slovencev v škodo — opirati kakor na nekakšen neizpremenljiv zakon, dasiravno je ta razsodba bila kričevna in nasprotna duhu postave, na kateri temeljijo davčni popusti. Pa kljub temu so šli Slovenci lani s tem vprašanjem zopet pred upravno sodišče in dasiravno nikdo ni prav upal na zmago, razsodilo se je končno, kakor smo gori označili. Število volilnih opravičencev v veleposestvu se po ti volilni praksi gotovo znatno pomnoži in je le vprašanje, ali stem iznova pridobi več somišljenikov slovenska ali nemška stranka. To natančno preštudirati in pravočasno vse potrebno ukreniti bode pa nujna skrb tudi celjskega okraja. Če bodo Slovenci možje na svojem mestu, utegne nova razsodba povzročena po pritožbi dr. Jurtele imeti za nas enak pomen kakor gori označena od

dr. Dečka izvojevana principijalna razsodba upravnega sodišča: ta pomen namreč, da bodo Nemci morebiti zopet za dolgo vrsto let morali opustiti vsak poskus udreti v naše okrajne zastope, zlasti v celjskega, da bi po okrajnih šolskih svetih pomencili zlasti naše šolstvo.

— **Slovenski napisi v Mariboru** so zopet strašili v zadnji seji mariborskega občinskega sveta. Vendar se mestni svetovalci o tem ne morejo odločiti, da bi sklenili kaj merodajnega. Gotovo so prišli do prepričanja, da bi jim tak sklep prinesel samo nesmrtno blamažo, ker bi bil sistiran od vlade kljub temu, da smo v Avstriji!

— **Napisi na celjskih prodajalnah** so seveda večidel sestavljeni v „lepi“ nemščini, in celo oni trgovci, ki reflektirajo na slovenski denar — kaj pa bi bilo Celje brez Slovencev — imajo samonemške napise, o slovenščini ni duha ne sluha. To je čin, silno netakten, za Slovence sramoten. To je nekaj, kar mora žaliti zavednega Slovenca v dno duše pri misli, da pač upoštevajo celjski trgovci njegov denar, a ne njegovega prepričanja, ne njegovega jezika.

— **Ponosni „Narodni dom“ v Celju** je Nemcem grozen trn v peti, bruno v očeh, pereč ogenj za njihovo germansko nadutost. Jari jih in boli do nezavesti, da se tako lepo probuja slovenska okolica, česar ne pospešujejo malo slovenske gledališke predstave v „Narodnem domu“. Kadar se zbero nemčurski trebucharji na križišču Graške ceste in Rotovške ulice, pa vam začno krvavo gledati proti stolpiču na „Narodnem domu“ in proti Zvezni hiši, njim naravnost vis à vis, kjer sta dve slovenski trgovini, ki prav lepo uspevate. To jih muči, to jih grize! Slovenci, na nas je, da še povečamo svojo narodno posest v mestu Celju! Ves slovenski svet gleda s zanimanjem na našo borbo!

— **Nemška kultura v Brežicah napreduje.** Ni še pozabljeno, ko so nemškutarski pobalini pobili šipe Narodnega doma in župnišča. Ponoči na pondeljek pa so kulturonosci razbili slovenski tvrčki Uršič & Lipej, katera se nahaja v Narodnem domu, tablo z napisom. Metali so na tablo opeki je od staybišča nemškega hotela „Puštajna“. Kdo je bil tako srdit junak, se ne ve, še slavna policija ne ve, ker ta čas nihče ni klical „Živio“. Slovenci brežiškega okraja, pridite, in se prepričajte sami, kaj vam je pričakovati od nemškutarskih tolovajev, presodite sami, če pošteno ravnate, ako te sovražnike našega teptanega naroda podpirate. — Seveda Matheisu nihče ne more razbiti table z napisom, ker je taka, da je po noči ni mogoče zadeti. Sicer pa table nima; tam visi včasih „Matheis“. V starih časih so tako obešali obsojene hudodelce, ki so pred izvršitvijo kazni ušli. Vsak dan se lahko opazuje v Brežicah, kako nemškutariji vlačijo naše kmete v svoje štacune, in če kmet noče ponujano mu blago kupiti, se dero kramarji „bindišes luder“ in podobno. Naša tvrčka Uršič & Lipej ima vse, kar človek potrebuje, blago za obleke, živež, železo, gospodarske pripomočke. Druga slovenska tvrčka je Franca Varleca. Obe dve tvrčki prodajata jako poceni in sta pri postrežbi jako ljubeznjivi ter točni. Zdramite se, ljubi rojaki, suženjstva ni več, pomislite, da to, kar se je zgodilo tvrčki Uršič & Lipej bi se gotovo tudi vam zgodilo, ako bi imeli v Brežicah svojo hišo z napisom v maternem, vam gotovo najdražjem jeziku slovenskem.

— **„Celjsko pevsko društvo“.** V soboto, dne 25. t. m. priredilo nam je naše vrlo pevsko društvo prav izreden užitek z uprizoritvijo veseligrice „Vzgojitelj Lanovec“. Že z zadnjo predstavo „Kontrolor spalnih vozov“ se je postavilo naše pevsko društvo na stališče, da se predstavljaj na našem odru tudi boljše igra, ki zahteva največje pozornosti in umevanja v občinstvu. Še v veliko večji meri pa se mora to povdarjati pri zadnji igri. Z uprizoritvijo „Lanovec“ postavilo se je naše gledališče v enako vrsto z vsakim drugim, in prav z mirno vestjo lahko trdimo, da to ni več dilentantizem, temveč popolno igranje. Igra sama na sebi je umotvor, tudi najmanjša uloga zahteva igralca, ki si sam ustvarja značaj, ki položi v mrtve besede individualnost. Le ena slaba besada, ena napačna kretnja in efekt je proč, smisel igre pokvarjen. In prav z zadovoljstvom lahko konstatiramo, da je bil pri sobotni predstavi tudi res vsak na svojem mestu. Ulogo Jelice Zlatnič je rešila gospica Jožica Gregorinova uprav mojrsko, naravnost umetniško. Tako dovršenega in pri tem ljubkega nastopa še nismo imeli občudovati na našem odru, tembolj pa smo bili potem presenečeni. Reči se mora, da je bilo to nekaj izvanrednega. Taka naravna naivnost in pri tem

vendar srčnost posebno v prizoru s Kremenjakom v drugem dejanju je občinstvo naravnost očarala in frenetični aplavz pri odprtih sceni naj bo gospici Jožici Gregorinovi dokaz, da si je hipoma pridobila vsa srca. Izvrstna je bila tudi gospica Mila Srnčeva kot učiteljica Osa. Njena uloga je, dasiravno majhna in nehvaležna, vendar ena najtežjih, a gospica Mila jo je uprav mojrsko rešila. Jako dobre so bile tudi gospica Mici Juh kot gospa Suhadolnikova in gospica Strahova kot gospa Svetlinova. Dasiravno je poslednja stopila še le prvokrat na naš oder, je vendar dokazala, da bo postala jako dobra moč. Od moških vlog imamo v prvi vrsti imenovati gosp. Salmiča, kot učitelja Kremenjaka. — Gospoda Salmiča smo videli in občudovali kot mojrškega igralca v različnih vlogah. Pa s tako premišljeno in umetniško — dovršenostjo in visokega navdušenja polno igro kakor tokrat še pač ni stopil pred naše občinstvo. On pa se ni skazal samo kot dovršenega igralca temveč tudi kot izvanredno dobrega režiserja; kajti da je šla cela igra tako precizno, in so bile vse uloge tako dobro proizvajane i glede besedila i glede igre, to je plod njegovega neumornega truda, s katerim si je vzgojil tako spretno igralce. Jako težavna je naloga in zahteva večšega pogleda, komu se da ta ali ona uloga. Za vsako posamezno vlogo si je poiskal g. Salmič najprimernejšo osebo. „Lanovec“ bi v boljše roke ne bil mogel dati kakor v roke g. I. Mikuša. „Celjskemu pevskemu društvu“ moramo res čestitati, da ima v sredini svojih igralcev dva taka umetnika, kakor sta g. Salmič in Mikuš. Pri „Kontrolorju“ smo po pravici občudovali fin in eleganten nastop gospoda Mikuša in njegovo gladko in elegantno igro, toda v sila težavni ulogi starega hinavskega Lanovca, ki je prišel po goljuhji do svoje službe in hoče na vsak način ugonobiti Kremenjaka, a ga doseže v zadnjem trenutku roka pravice, je pokazal, da je mojrsko kos vsaki, tudi najtežji ulogi. Občinstvo je bilo res očarano pri onem prizoru, kjer pride vsa Lanovecva goljuhja na dan in pade Lanovec uničen na stol; pretresljivo in tako naravno je igral g. Mikuš; in občinstvo mu je izkazalo svoje priznanje z dolgim glasnim ploskanjem v sredi scene. Tudi g. dr. Stiker je igral ulogo Dr. Sršena prav izborno. Posebno občudovanja vredna je bila njegova igra v tistem nastopu, kjer bi naj osorno ozmerjal učitelja Kremenjaka, a ga nehote hvali in občuduje. G. Meglič je pokazal v ulogi intriganta Pajka, da ne razume predstavljati samo baronov ali starih očetov, temveč da je popolnoma kos težki nlogi intriganta, ki je bila ena najtežjih ulog cele igre. Jako dober je bil tudi g. Kramaršič kot okraj šolski nadzornik Trebuchar; ravno tako g. Koželj kot Hojkar, g. Segula kot Polič, g. Jager kot Dobrovoljni in g. Burgstaller kot Vilar. Posebno ljubka pa sta bili g. Rebek mlajša kot učena Kremenjaka. Pozabiti ne smemo obeh šolskih slug: g. Rebeke in g. Fašaleka. Posebno izvrstno je igral svojo ulogo prvi, da bi človek res mislil, da ima pred seboj pravega pravcatega starega šolskega slugo, ki je vedno ohranil svoje vedenje kot star vojak. Vsakega narodnjaka pa mora navdajati odkrito veselje, ko vidi, kako krasno se razvija naše pevsko društvo in kako neumorno se trudijo njegovi člani, uresničiti željo vseh spodnještajerskih Slovencev, ustanoviti v Celju pravo slovensko gledališče.

— **Na vozu umrla.** Že več časa bolešno posestnico Evo Podlešnik iz Brezja pri Celju so te dni peljali v celjsko bolnišnico. Med potom pa ji je postajalo vedno hujsje; ko so se vozili skozi Gaberje, nasloni glavo svoji hčeri na ramo in zapre oči. Hči je menila, da je mati zaspala, zato jo podpre in pelje naprej proti bolnišnici. Tam pa vidijo, da je že umrla. Truplo so prepeljali v mrtvašnico okoliškega pokopališča.

— **Odlikovanje.** Cesar je podelil g. Feliksi Stegnarju, c. kr. učitelju na moški kaznilnici v Mariboru, častno svetinjo za 40letno zvesto službovanje.

— **Dobrnski „nemški“ župan** hoče pač vendar postati Hasenbichl, ki je dobil pri krstu ime August. Vse gori bojda za njega, in po sili ga hočejo za župana. A čemu taka sila?! Če se sili tudi on sam, ne vemo; a to vemo, da po presilnem delu postane človek „puklast“, in če bi se to Augustu primerilo, bi ne sodil za župana. Kaj pa hočemo potem s „puklastim“ županom? Pa bi še šlo, samo tistih še na svetu, ki bi ga volili za župana, in to je bojda pri vsaki volitvi največje važnosti. Pa saj bomo kmalu na jasnem!

— **V dobrnskih topličah** se zgodi tu in tam kaj zanimivega. Če ni ravnatelja tukaj, vlada Pirtovscheg. Sicer smo pa vsi Dobrnčani prepričani, da vlada celo leto Pirtovscheg, če ravno je še samo topliški vrtnar. Na ravnateljstvo še čaka. Pa kakor vse kaže, bo tega vladanja kmalu konec. — Veliko razburjenje je povzročil najnovejši ukaz Pirtovscheg-ov, da dobrnske perice ne smejo rabiti topliške vode, ki teče v potok. Kar ljudje pomnijo, je bilo to dovoljeno. Zakaj sedaj prepovedano, znano je samo Pirtovscheg-u. Pravijo, da meri toplo vodo. Vemo sicer, da je jako pameten vrtnar, posebno pri prodajanju topliških cvetic, a da bi se kaj razumel na merjenje vode, nam je novo. Pa pri tem najnovejšem svojem ukazu

London, dne 27. marca. Brodovje admirala Roždestvenskega se je pojavilo južno od Ceylona. V Labuan na otoku Borneo je prišlo manjše japonsko brodovje.

Tokio, 27. marca. Maršal Ojama je v nekem pogovoru jako hvalil junaštvo ruskih vojakov. Da so Rusi res vrli vojaki, sledi tudi iz tega, ker so Japonci pred desetimi leti v vojski s Kitajci lahko zavzeli Port Artur v peturnem boju s poldrugo divizijo. To kaže razloček med Rusi in Kitajci.

Raznoterosti.

— Zakaj je letos Velika noč tako pozna? Tako pozno kakor letos že ni bila Velika noč skoro 100 let. Vzrok temu pa je le ta: Cerkev obhaja kot Velikonočno nedeljo prvo nedeljo po prvem pomladanskem ščipu. Letos se je začela pomlad 21. t. m. a ščip je bil isti dan nekaj ur pred začetkom pomladi, tako da je prvi pomladanski ščip šele prihodnji, t. j. 19. aprila. Zaradi tega je Velikonočna nedelja letos šele 23. aprila.

— **Prebavljivost kurjih jajec.** Da je prebava surovih jajec veliko lažja, nego kuhanih, je menda že marsikomu znano. Še bolj težko prebavljiva pa so jajca pečena ali kakorsibodi drugače pripravljena. Tako na primer človek prebavi jajce surovo pa zmešano v 1 uri 20 min., dočim surovo jajce nezmešano šele v dveh urah. Jajce mehko kuhano v treh urah, trdo kuhano v 3 urah 30 minut in v maslu pečeno šele tudi v 3 urah 30 minutah.

— **Kalno vodo, kako očistiti za pranje?** Večkrat se zgodi, da je voda iz rek tako kalna, da se perilo ne more prati z njo. Kaj tedaj storiti? Svetuje se sledeči način vodo očistiti. Dan pred pranjem natoči se v veliko posodo kalne vode. K tej se prilije za par litrov vrele vode, v katerej pa smo prej raztopili za 3 do 4 žlice zdrobljenega solitra. Sedaj naj voda mirno stoji do drugega dne, kadar jo oprežno z vrha odtočimo. Vsa nesnaga vode se je namreč usedla na dno posode.

— **Iz Škrata: Zanimiva ocena.** Nekega dne je vojvodinja Burbonjska v prisotnosti francoskega kralja Ludvika XIV. vprašala gospo Maintenon: — Znete li, draga tetka, zakaj na Angleškem kraljice skoraj vedno bolje vladajo nego-li vladarji? — Zato, je po kratkem presledku odgovorila Maintenon, ker za vlade ženskih vladajo moški, a za vlade moških vladajo ženske.

Loterijske številke.

Gradec, dne 24. marca 1905: 83, 1, 79, 47, 42.
Dunaj, " " " " 69, 90, 61, 28, 27.

Zahvala.

Imenom obdarovanih izreka podpisano šolsko vodstvo preblagorodnemu gospodu dr. Ipavcu na poklonjenih sadnih divjakih najiskrenejšo zahvalo.

Bog nam še dolgo ohrani prezasluznega narodnega dobrotnika.

Šolsko vodstvo Razborje, dne 22. sušca 1905.
B. Jurkel

Vabilo.

„Narodna hranilnica in posojilnica v Radečah“
pri Zidanemmostu

vabi v smislu §§. 32. 33. 34 in 35 zadružnih pravil p. n. člane na

redni občni zbor

ki se bode vršil
dne 16. aprila 1905 (na cvetno nedeljo)
ob 3. uri popoldan.

SPORED:

1. Volitev novega načelstva in nadzorstva.
2. Branje poročila „Zveze slovenskih posojilnic v Celju“ o reviziji, ozir. delovanju in poslovanju hranilnice in posojilnice.
3. Poročilo pregledovalnega odseka
4. Potrditev letnega računa za l. 1904.
5. Prosti predlogi in nasveti.

(157) 1

Načelstvo.

V najem

se da dobro idoča trgovina pri cerkvi in edina v občini v zvezi s krmo, žganjetočem in trafiko s **l. majnikom t. l.** Kje pove uredništvo „Domovine“ (151) 1

Naprodaj

je pri Sv. Janžu, občina Št. Lovrenc nad Prožinom

--- majhno posestvo vredno 500 K. ---

Taisto se tudi lahko da v zakup (najem).
Natančnejša pojasnila daje uredništvo „Domovine“ (153) 1

Zastopnik

za večjo tvrdko se takoj sprejme.

Plača stalna in provizije.

Ponudbe pod „Zastopnik“
poste restante Celje. (156) 2-1

Učenec

s primerno šolsko izobrazbo in poštenih staršev,
se sprejme v trgovino z mešanim blagom

Davorin Podlesnik, Radeče pri Zidanem mostu. (189) 3-2

Poziv.

Dne 11. decembra 1904 umrla posestnica
Marija Kašnik, vulgo **Smolčnik v Podgorju**,
sodni okraj Slov. Gradec je svojim krščenčkam
in birmankam zapustila

volilo v znesku 1600 K.

Ker imena in bivališča onih oseb, katerim je to volilo namenjeno, niti udovcu, niti drugim rodbinskim udom niso znana, zato so pozvani, da se do

1. julija t. l.

oglasijo in pošljejo podpisanemu tozadevne dokaze.

C. kr. notar. Slov. Gradec, 19. marca 1905.

(141) 3-2 C. kr. notar kot sodni komisar:
Dr. Tomschegg.

Učenca

poštenih staršev, z dobrimi šolskimi spričevali,
sprejme takoj v trgovino z mešanim blagom

Karol Cimperšek

(147) **Laški trg, Štajersko.** 3-2

Najboljše nepremočljive

plahte za vozove in konje

šinje za tovarne vozove po novih predpisih,
jeklene in železne,
raznovrstno poljsko orodje.

drevesne žagice, škarje za trte

ima v zalogi in priporoča po najnižjih cenah

trgovina „Merkur“, P. Majdič, Celje.

☛ Za spomladno gnojenje: Tomaževa žindra in kajnit. ☛

Original
SINGER
Nähmaschinen
Singer Co. Nähmaschinen Act. Ges.
Vsak šivalni stroj ima varstveno znamko.

Najprimernejša darila za godove,
= velikonoč, birmo itd. so =

Singerjevi
šivalni stroji

za domačo porabo in obrtne svrhe
vsake vrste.

Velika trpežnost in vzorna konstrukcija usposobljajo stroje do najvišje
tvornosti ter so vsakomur v uporabo.

Brezplačni pouk v šivanju in vseh načinih
--- modernega in umetnega vezenja ---

Singerjevi šivalni stroji so na največjih svetovnih razstavah
odlikovani z največjimi priznanji.

Singer Co. delniška družba šivalnih strojev
CELJE, Kolodvorska ulica šte. 8. (152) -1